

NOTY O AUTORACH

KS. STANISŁAW ADAMIAK – duchowny diecezji toruńskiej, uzyskał doktorat z historii Kościoła na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie w 2011 r., wykładał na tym uniwersytecie oraz na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, obecnie pracuje w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. Specjalizuje się w historii starożytnej, zwłaszcza Kościoła w Afryce Północnej.

GRZEGORZ JACEK BRZUSTOWICZ – doktor nauk humanistycznych, historyk, nauczyciel, działacz regionalny. Od trzydziestu lat zajmuje się historią średniowieczną Nowej Marchii i Księstwa Pomorskiego, heraldyką i genealogią rodów rycerskich. Autor dwudziestu książek i kilkuset publikacji naukowych, naukowo-popularnych i popularyzatorskich, opublikowanych w wydawnictwach zwartych i pismach naukowych oraz pismach popularnych i czasopiśmie. Uczestnik konferencji naukowych, organizator konferencji historycznych, prelekcji, wystaw, wycieczek studyjnych i terenowych oraz uroczystości rocznicowych.

JACEK CHACHAJ – dr hab., adiunkt w Instytucie Historii KUL; zainteresowania badawcze: historia społeczno-religijna, struktury terytorialne Kościoła łacińskiego w średniowieczu i epoce nowożytnej, zwłaszcza na terenach na wschód od Wisły, dzieje Lublina i obszarów z nim związanych.

STANISŁAW CIEŚLAK SJ – dr hab., profesor Akademii Ignatianum w Krakowie. Święcenia kapłańskie otrzymał w 1991 r. w Krakowie. Studia z historii Kościoła ukończył w 1993 r. na Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie. Od 1997 r. pracownik naukowy Akademii Ignatianum w Krakowie. Autor ponad 200 publikacji z zakresu historii i duchowości Towarzystwa Jezusowego.

AGNIESZKA FRANCZYK-CEGŁA – dr, Dział Starych Druków, Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Absolwentka filologii klasycznej i filologii romańskiej, dr nauk humanistycznych z dziedziny literaturoznawstwa. Zainteresowania naukowe: dzieje klasztorów i księgozbiory klasztorne z terenów Galicji Wschodniej, historia bibliotek prywatnych polskich i obcych, książka francuska XVI-XVIII w., literatura łacińska okresu srebrnego.

RYSZARD GRZESIK – prof. dr hab. pracownik Instytutu Sławistyki PAN (Warszawa-Poznań), zajmuje się dziejami Europy Środkowej w średniowieczu, szczególnie stosunkami polsko-węgierskimi, zwłaszcza z punktu widzenia źródłoznawczego.

PIOTR KAMIŃSKI – doktorant w Instytucie Historii UPJPII. W 2001 r. ukończył studia magisterskie z teologii na Wydziale Teologii Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Temat pracy magisterskiej: Duszpasterstwo Ludzi Pracy w Krakowie-Mistrzejowicach w latach 1982-1989. Obecnie w swojej pracy badawczej zajmuje się dziejami szkół średnich prowadzonych przez OO. Bernardynów w XX w.

WERONIKA KISZENIA – absolwentka Wydziału Historycznego Uniwersytetu Państwowego w Irkucku (2011), od 2013 r. doktorantka Instytutu Wschodniego UAM w Poznaniu. Zainteresowania naukowe koncentrują się wokół historii Polaków i dziejów irkuckiego kościoła katolickiego w latach 40-80 XIX wieku. Członkini Polskiej Autonomii Kulturalnej „Ogniwo” w Irkucku.

MAKSYMILIAN KUŚKA – dr nauk humanistycznych w zakresie historii, magister ekonomii, od roku 2007 kierownik Archiwum i Biblioteki OO. Bonifratrów w Cieszynie, autor licznych publikacji na temat dziejów zakonu bonifratrów na terenie Austrii, Austro-Węgier oraz Rzeczypospolitej, jak również dziejów domu luksemburskiego. Oprócz tego zajmuje się badaniami nad historią społeczną Austro-Węgier ze szczególnym uwzględnieniem terenów Księstwa Cieszyńskiego.

TADEUSZ ORACKI – prof. dr hab., nauczyciel akademicki Uniwersytetu Gdańskiego, członek Towarzystwa Naukowego im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, Towarzystwa Naukowego w Toruniu, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego. W pracy naukowej zajmuje się przede wszystkim historią i biografistyką Warmii i Mazur, jest także historykiem literatury i piśmiennictwa.

SEWERYN PAUCH – Magister historii, obecnie doktorant w Instytucie Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Zawodowo nauczyciel historii w Zespole Szkół nr 2 w Pelplinie. Publikował na łamach czasopism popularnonaukowych i naukowych, np. *Prowincji, Pomeranii, Mówią Wielki, Zeszytów Chojnickich, Studiów Pelplińskich*.

WIESŁAW PARTYKA – dr, adiunkt w Katedrze Historii Wychowania i Opieki Społecznej, Instytut Pedagogiki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II

EWA SASIADEK – mgr historii, absolwentka Wydziału Nauk Społecznych oraz Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (podyplomowe studia kwalifikacyjne *Technologie Informacyjne w Bibliotekach Społeczeństwa Wiedzy*), asystent biblioteczny w Bibliotece Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Autorka artykułów w zakresie bibliotekarstwa, historii bibliotek i księgozbiorów prywatnych oraz sprawozdań i recenzji w czasopismach bibliologicznych („Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, „Bibliotheca Nostra”, „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, „Nowa Biblioteka”, „Przegląd Biblioteczny”).

MARIAN SURDACKI – dr hab. prof. zw., związany z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II i Instytutem Pedagogiki. Współpracuje z instytucjami i naukowcami włoskimi. Wykładał na Uniwersytecie Lumsa w Rzymie i Sacro Cuore w Mediolanie. Twórca i kierownik Katedry Historii Opieki Społecznej. Współredaktor; Dzie-

je Urzędowa (2011), *Vir honestus ac bonus*. Stanisław Litak 1932-2009 (2011). Redaktor i wydawca serii Prace z dziejów szkolnictwa i opieki społecznej w Polsce. Regionalista, vice prezes Towarzystwa Ziemi Urzędowskiej, redaktor: „Głos Ziemi Urzędowskiej”, członek zarządu Wojewódzkiej Rady Towarzystw Regionalnych, członek komitetu redakcyjnego „Regionu Lubelskiego”. Członek zarządu Instytutu Geografii Historycznej Kościoła w Polsce, członek zarządu Towarzystwa Naukowego KUL.

TOMASZ TREPKA – historyk, absolwent Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. Zainteresowania badawcze: podziemie antykomunistyczne w Polsce po 1945 r., funkcjonowanie aparatu PPR/PZPR oraz mechanizmy jego oddziaływania na życie polityczne oraz społeczno-gospodarcze. Publikował na łamach m.in.: „Zeszytów Historycznych WiN-u”, rocznika naukowego „Komunizm: system – ludzie – dokumentacja” oraz „Glaukopisu”.

WACŁAW UMIŃSKI CM – dr, adiunkt w Katedrze Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii, Instytut Historii Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, dyrektor Biblioteki Zgromadzenia Księża Misjonarzy, redaktor naczelny czasopisma „Nasza Przeszłość”, kustosz Muzeum Historyczno-Misyjnego Zgromadzenia Księża Misjonarzy. Zainteresowania naukowe: archiwistyka, bibliotekoznastwo, muzealnictwo, historia zakonów i stowarzyszeń religijnych, historia II Rzeczypospolitej. Publikował m.in.: na łamach czasopism: „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, „Bibliotheca Nostra”, „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”.

ŁUKASZ WŁODARSKI – mgr historii, doktorant w Zakładzie Nauk Pomocniczych Historii UMK w Toruniu.

SPIS TREŚCI

MARIAN SURDACKI, <i>Prepozytury szpitalne – podstawowy typ polskiego szpitala średniowiecznego</i>	5
MAKSYMILIAN KUŚKA, <i>Tradycja, zwyczaj, przesąd, prorocstwo, plotka na dworze luksemburskim w latach 1292-1342</i>	55
AGNIESZKA FRAN CZYK-CEGŁA, <i>Zarys dziejów klasztoru OO. Karmelitów w Sąsiadowicach</i>	75
RYSZARD GRZESIK, <i>Tradycja tekstowa i rękopiśmienna Legend św. Stefana</i>	127
GRZEGORZ JACEK BRZUSTOWICZ, <i>Działalność publiczna opata bierzwnickiego Antoniego na przełomie XV/XVI wieku</i>	147
SEWERYN PAUCH, <i>Ślady na murach kościoła św. Mikołaja w Gniewie, jako wyraz lęku przed nagłą śmiercią</i>	165
WERONIKA KISZENIA, <i>Działalność kościoła irkuckiego od 1825 do 1855 roku</i>	183
WIEŚLAW PARTYKA, <i>Dom poprawy dla duchownych w Liszkowie w latach 1835-1852</i>	191
WACŁAW UMIŃSKI CM, <i>Działalność dobroczynna ziemian na przykładzie Towarzystwa św. Wincentego a Paulo na terenie Wielkopolski w drugiej połowie XIX wieku</i>	201
KS. STANISŁAW ADAMIAK, <i>Tło społeczno-polityczne nauczania św. Józefa Sebastiana Pelczara</i>	219

PIOTR KAMIŃSKI, <i>Koła Krucjaty Eucharystycznej prowadzone przez OO. Bernardynów w świetle zachowanych kronik Krucjaty</i>	231
ŁUKASZ WŁODARSKI, <i>Parafia Drobin w latach 1939-1945 w świetle kroniki parafialnej</i>	249
TOMASZ TREPKA, <i>Duchowni katolicy zaangażowani w działalność obwodu buskiego „Służba Wolnej Polsce” w świetle dokumentów aparatu bezpieczeństwa</i>	263

RECENZJA

EWA SĄSIADK, <i>Recenzje publikacji bibliologicznych na łamach czasopisma „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” w latach 1959-2014</i>	283
--	-----

POLEMIKA

JACEK CHACHAJ, <i>„Jak nie należy zajmować się historią”. W odpowiedzi na recenzję Mateusza Kosonowskiego</i>	309
---	-----

MISCELANEA

TADEUSZ ORACKI, <i>Na marginesie artykułu ks. Sławomira Zabraniaka</i>	325
STANISŁAW CIEŚLAK SJ, <i>Spotkanie Księża Profesorów i Wykładowców Historii Kościoła</i>	327
NOTY O AUTORACH.....	335

CONTENTS

MARIAN SURDACKI, <i>Provostrie Hospitals – Basic Type of Polish Medieval Hospitals</i>	5
MAKSYMILIAN KUŚKA, <i>Tradition, Custom, Superstition, Prophecy, Gossip at the Luxembourg Court in the Years 1292-1342</i>	55
AGNIESZKA FRANCZYK-CEGŁA, <i>The Outline of History of the Carmelite Monastery in Sąsiadowice</i>	75
RYSZARD GRZESIK, <i>Textual and Manuscript Tradition of St Stephen's Legends</i>	127
GRZEGORZ JACEK BRZUSTOWICZ, <i>Public Activity of the Abbot of Bierzwnik, Anthony, at the Turn of the 15th and 16th Centuries</i>	147
SEWERYN PAUCH, <i>Traces on the Walls of the Church of St Nicholas in Gniew as an Expression of Fear of Sudden Death</i>	165
WERONIKA KISZENIA, <i>The Activity of the Church in Irkutsk in 1825-1855</i>	183
WIESŁAW PARTYKA, <i>Correction House for Priests in Liszków in the Years 1835-1852</i>	191
WACŁAW UMIŃSKI CM, <i>The Charitable Activity of Landowners on the Example of the Society of St Vincent de Paul in Greater Poland in the 19th Century</i>	201
KS. STANISŁAW ADAMIAK, <i>Social and Political Background of the Teaching of St Josef Sebastian Pelczar</i>	219

PIOTR KAMIŃSKI, <i>Eucharistic Crusade Circles Led by Bernardine Fathers in the Light of the Remaining Chronicles of the Crusade</i>	231
ŁUKASZ WŁODARSKI, <i>The Parish of Drobin in the Years 1939-1945 in the Light of the Parish Chronicle</i>	249
TOMASZ TREPKA, <i>Catholic Priests Engaged in the Activity of Busko District "Service to the Free Poland" in the Light of Documents of the Security Apparatus</i>	263

REVIEW

EWA SĄSIADK, <i>Reviews of bibliological publications in the journal „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” (Archives, Libraries and Church Museums) in the years 1959-2014</i>	283
--	-----

POLEMICS

JACEK CHACHAJ, <i>“How not to Treat History”.</i> <i>Answer to the review of Mateusz Kosonowski</i>	309
--	-----

MISCELANEA

TADEUSZ ORACKI, <i>On the Margins of Rev. Sławomir Zabraniak’s Article</i>	325
STANISŁAW CIEŚLAK SJ, <i>Meeting of Reverend Professors and Lecturers of Church History</i>	327
NOTES ABOUT AUTHORS	335

PROCEDURA RECENZOWANIA ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH

1. Procedura recenzowania artykułów jest zgodna z zaleceniami opisanymi w broszurze Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego „Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce”, Warszawa 2011.
2. Autorzy przysyłając pracę do publikacji w czasopiśmie wyrażają zgodę na proces recenzji.
3. Nadesłane publikacje są poddane ocenie w pierwszej kolejności przez Redakcję.
4. Następnie publikacje są recenzowane przez dwóch rzetelnych recenzentów, którzy nie są członkami Redakcji pisma i posiadają co najmniej stopień doktora.
5. Nadesłane prace nie będą wysyłane do recenzentów z tej samej placówki, z której pochodzą Autorzy oraz do osób mogących pozostać z Autorem w konflikcie interesów.
6. Prace recenzowane są poufnie i anonimowo.
7. Pracy nadawany jest numer redakcyjny, identyfikujący ją na dalszych etapach procesu wydawniczego.
8. Recenzentom nie wolno wykorzystywać wiedzy na temat pracy przed jej publikacją.
9. Recenzent przekazuje sporządzoną recenzję w postaci elektronicznej na adres mailowy Redakcji podany na formularzu recenzji oraz w formie papierowej z odręcznym podpisem, która przechowywana jest w Redakcji przez okres 5 lat.
10. Ostateczną kwalifikację do druku podejmuje Redaktor Naczelny na podstawie analizy uwag zawartych w recenzji i ostatecznej wersji artykułu dostarczonej przez Autora.
11. Raz w roku Redakcja zamieszcza na stronie internetowej uaktualnioną pełną listę Recenzentów, z którymi współpracuje.

ZASADY REDAKCYJNE ODNOŚNIE PRZYPISÓW I BIBLIOGRAFII

1. Stosujemy tzw. przypisy dolne. Numer przypisu (cyfry arabskie) w tekście umieszczamy przed znakiem interpunkcyjnym kończącym zdanie lub jego część.
2. W opisach bibliograficznych stosujemy prostą wersję zapisu przecinkowego (uwaga: przecinek po tytule winien być zapisany czcionką prostą, nie kursywą).
3. Opis bibliograficzny publikacji zwartej (książki) powinien zawierać: inicjał imienia (lub inicjały), nazwisko(-a) autora(-ów), tytuł dzieła, podtytuł (oddzielone kropką), tłum. inicjał imienia i nazwisko tłumacza, miejsce i rok wydania, stronę (ze skrótem s.). Uwaga: nie podajemy nazw wydawnictw.
4. W opisach prac zbiorowych tytuł (*kursywą*) poprzedza redaktora(-ów), którego nazwisko podajemy w mianowniku po skrócie red.
5. Tytuły czasopism podajemy czcionką prostą w cudzysłowie. Poszczególne elementy opisu bibliograficznego zapisujemy w sposób następujący: **numer rocznika, rok wydania, tom, numer lub/i zeszyt**, z zastosowaniem skrótów **R., t., z. i nr**.
6. Tytuły czasopism podajemy w pełnym brzmieniu. Jeśli odwołujemy się do tego samego czasopisma po raz drugi, to za pierwszym razem po pełnym tytule podajemy **[dalej: skrót czasopisma]**. Skróty czasopism zapisujemy bez cudzysłowu.
7. Przy odsyłaniu do stron internetowych należy podać: **autora, tytuł utworu, „adres” internetowy oraz w nawiasie datę korzystania ze strony**.
8. W przypadku, gdy tekstu danego autora nie cytujemy, lecz jedynie streszczamy, parafrazujemy lub do niego odsyłamy w celu znalezienia szerszej informacji, przypis poprzedzamy odpowiednio skrótem: **Por.** albo **Zob.**
9. W przypisie, w którym dane bibliograficzne są takie same jak w przypisie bezpośrednio go poprzedzającym, stosujemy zapis: **Tamże, s. xx**. Dzieło wcześniej cytowane zapisujemy: **inicjał imienia i nazwisko autora, tytuł dzieła lub jego skrócony zapis** (za każdym razem jednakowy), **s. xx**.
10. Jeżeli w jednym przypisie występują bezpośrednio po sobie więcej niż jedno dzieło tego samego autora, to przy cytowaniu drugiego dzieła (i następnych – jeśli występują bezpośrednio po sobie) zamiast inicjału imienia i nazwiska autora piszemy: **tenże (taż), tytuł lub jego skrót, dz. cyt., s. xx**.

WSKAZÓWKI DLA AUTORÓW

1. Artykuły do czasopisma „Nasza Przeszłość” przyjmowane są do poszczególnych tomów w dwóch terminach do **31 marca** oraz do **30 września**.
2. Tekst powinien być przygotowany w dostępnych edytorach tekstu Microsoft Word (plik zapisany w formacie doc, z możliwością odczytu w starszych wersjach programu) lub LibreOffice.
3. Prosimy o dołączanie do artykułów bibliografii załącznikowej.

Informujemy, że w administracji Instytutu Wydawniczego „Nasza Przeszłość” można zamówić kilkadziesiąt archiwalnych tomów NP (tomy 25, 33, 41, 44, 48, 50-52, 58, 61-63, 65, 67-82, 84-125). Większość z nich w cenie obniżonej – promocyjnej.

W celu zaznajomienia się z ich zawartością polecamy pełną bibliografię na stronach internetowych wydawnictwa. Spisy treści zebrane są w dwóch plikach, które można przeglądać dzięki darmowemu programowi Adobe Reader. Nasza strona: **www.naszaprzeszlosc.pl**

Nakład 125 tomu: 350 egz.

Druk i oprawa:

Wydawnictwo Instytutu Teologicznego

Księży Misjonarzy

ul. Stradomska 4, 31-058 Kraków

Wydawnictwo@witkm.pl www.witkm.pl